

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR

DEN SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIVEN AV

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR:

MARGARETA
VON KONOW

I N N E H Å L L

Riksdagens 500-årsjubileum.
Av Lydia Wahlström.

Förebyggande mödra- och barnavård. Av Gulli Ivarsson Pauli.

Jane Addams. Av Naima Sahlbom.

Privatanställdas anställningsförhållanden. Av Martin Fehr och Edith Lindblom.

På rösträttskongress i Kemal Paschas land. Av Anna T. Nilsson.

En konjunkturundersökning. Av Erik Lundberg.

Hollands kvinnorörelse. II. Av W. Wijnaendts Francken-Dyserinck.

Lanthusmoderns arbetsbörda. Av Elsa Dyrssen.

Befolkningsfrågan utredes.

Attack mot den lika pensionsåldern.

Rättvisare rekryteringsgrunder. Litteratur.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1935.

Kretsmeddelanden.

ÅRGÅNG 22

J U N I 1935

Fredrika-Bremer- Förbundets Byrå

**Klarabergsgatan 48
S T O C K H O L M C.**

**Lämnar råd vid
yrkesval åt kvinn-
lig ungdom. Tel.
204850**

HERTHA

ÄRGÅNG XXII

JUNI 1935

HÄFTE 6

RIKSDAGENS 500-ÅRSJUBILEUM.

GEIJERS BERÖMDA ORD: "Sve-
riges historia är dess konungars",
skulle lika gärna kunna tillämpas på
riksdagen. Riksdagsmakt och kunga-
makt stå i vår historia i ständig väx-
elverkan med varandra, antingen
riksdagen, såsom under Vasatiden, är
till för att ge konungens förslag stöd-
et av folkets samfälliga ansvar, eller
den, såsom inte sällan i våra dar, häv-
dar folkets rätt gentemot regeringen.
*"Konung och ständer, högre som lägre,
utgöra tillhopa i Guds ställe det
konungsliga höga majestätet"*, har
Gustav Adolf sagt, och han menar
med detta majestät icke något öster-
ländskt envælde med krypande under-
såtar framför sig, utan han menar
vad han också brukat kalla "Fäder-
neslandets majestät", nämligen sta-
tens och lagens, som konung och folk-
ombud ha till uppgift att samfällt
skydda, liksom med en mur av trofast
sammanknutna händer.

Det slår oss, att så många bland
den svenska riksdagens märkesmän
— Engelbrekt, Gustav Vasa, Karl IX
— varit med om att avsätta lagbry-

tande konungar. Och ännu finnes i
vår regeringsform, säkerligen med
tanke på Erik XIV, Sigismund, Karl
XII och Gustav IV Adolf, stadgat, att
konungens utrikesvistelse eller sjuk-
dom utöver ett år kräver, att riks-
dagen förfogar över styrelsen. Men
även om detta skulle kunna tydas som
en fortsättning på de kärva orden i
Västgöotalagens Rättslösabalk: "Svear
äga konung taka och så vräka", bety-
der det ingen fiendskap mellan kung
och riksdag, utan är endast ett tecken
till hur den ena måste inskrida i stäl-
let för den andra, om någondera icke
orkar med sin plikt att hägna lagens
majestät.

Sveriges nuvarande statsskick, som
är den äldsta kodifierade författning-
en i världen och utom Englands den
enda, som helt vuxit fram ur folkets
egen historiska erfarenhet, fick av
1809 års grundlagsstiftare till upp-
gift att skydda vårt folk mot forna
tidens överdrifter, envælde, stormans-
vælde och riksdagsvælde. Det har ock-
så alltjämt utvecklats sig i enlighet
med Rimberts ord därom i Ansgarii

FALU=ÄTTIKA

levnadsteckning från 800-talet: "sådan är seden hos svearna, att i allmänna angelägenheter har folket mer att säga än konungen". Men om vi också numera snarast kunna sägas ha hamnat i frihetstidens ensidiga riksdagsmakt eller snarare utskottsvälde, betyder detta dock inte någon fullt utvecklade demokrati. Herbert Tingsten påpekar med rätta i sin bok "Demokratiens seger och kris", att "enligt vanligt språkbruk rösträtt för kvinnor icke anses vara ovillkorligt förbunden med begreppet demokrati". Men en så snäv definition passar icke ihop med kvinnornas nuvarande betydelse för samhället, därom tycks man på olika håll vara ense, att döma av de förebräelser för försummade plikter, som nu efter 14 års rösträtt börja strömma över oss. Endast kvinnorna själva tyckas ännu inte kunna ena sig i ett erkännande av sin skuld. Ännu kan man råka ut för anklagelse för aggressivitet, om man yrkar på ett effektivt utnyttjande av de rättigheter, vi redan förvärvat. Och den ensidiga vördnaden för manliga synpunkter är ännu så stark, att man ofta saknar blick för att mödrarnas representation är viktigare än t. ex. tjänstemannakårens.

Ännu sakna vi alltså den sammanhållning mellan kvinnorna, som ensam kan skapa en fullständig demokrati i Sveriges land. Ännu stå vi inte på långt när med i den ring, som "konung och ständer" ha till uppgift att sluta kring lag och rätt. Men det vore icke en dag för tidigt, om riksdagens 500-årsjubileum finge driva oss samman till enighet, innan tilläventyrs "gisselslagen" måste göra det!

LYDIA WAHLSTRÖM.

Befolkningsfrågan skall utredas.

Regeringen har tillsatt en niomanna-kommission för den av riksdagen begärda allsidiga utredningen av befolkningsfrågan. Utredningen skall bedrivas skyndsamt och resultatet framläggas successivt, varigenom man beräknar, att förslag till åtgärder i viss utsträckning kunna föreläggas redan nästa års riksdag. Kommissionens ledamöter äro generaldirektör Nils Wohlin, ordf., med. dr. Andrea Andreen Svedberg, professor Nils von Hofsten, riksdagsman Magnusson i Skövde, professor Gunnar Myrdal, riksdagsman Persson i Tidaholm, professor Sven Wicksell, fru Disa Westberg samt riksdagsman Österström i Härnösand. Till kommissionens förfogande komma sedermera att ställas särskilda sakkunniga för behandling av specialdelar av det stora problemkomplexet, varjämte samarbete skall etableras med ämbetsverk och myndigheter samt med olika pågående utredningar med besläktade arbetsuppgifter. I statsrådsprotokollet uppdrar socialministern efter gemensam beredning med finans-, ecklesiastik-, jordbruks- och handelsministrarna noggranna riktlinjer för utredningen, som bl. a. bör taga sikte på skattelindring för äkta makar och barnrika familjer, bosättningslån för att skapa ökad och tidigare familjebildning samt ett förbättrat moderskapsskydd.

Beträffande de kvinnliga ledamöterna kan det förtjäna nämnas, att Fredrika-Bremer-Förbundet tillsammans med Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund redan den 25 april i en skrivelse till socialministern framhållit bl. a., »att om utredningen skulle komma att anföras åt en huvudkommitté och flera spe-

Nytt hos bok- och missionsbokhandlare!

ARVID GRADIN i rysk fångenskap

av JOHAN DELLNER, Teol. doktor.

Ett intressant stycke missionshistoria från 1700-talets Ryssland. Häft. kr. 4: —, mod. kart. kr. 5: 25.

Förlaget Filadelfia, Box 6072, Stockholm 6.

Gulli Ivarsson Pauli:

FÖREBYGGANDE mödra- och barnavård.

Medicinalstyrelsens förslag.

DE SAKKUNNIGA I MODERSKAPSVÅRD, Kerstin Hesselgren, Ada Nilsson m. fl. skisserade år 1929 ett förslag till vård av havande kvinna och hennes späda barn. Vården av modern skulle framför allt syfta till att i tid diagnostisera havandeskapsäggvita och förebygga förlossningskonvulsioner; eftervården skulle huvudsakligen avse att skydda de späda från infektionssjukdomar, framför allt kanske från tuberkulos, som barn lätt falla offer för, speciellt intill ett-årsåldern. De sakkunniga tänkte sig att denna moderskapsvård på den rena landsbygden skulle åvila barnmorskorna under provinsiälläkarnas chefskap — i städerna skulle den förläggas till speciella byråer — med egna förestånderskor, där läkare skulle ha mottagningar.

I ett utlåtande av den 4 april 1935 har medicinalstyrelsen planlagt ett förslag, som syftar till att föra ovan skisserade profylaktiska mödra- och spädbarnsvård in i ramen av vår redan förefintliga sjukvårdsorganisation. Förslaget bygger i väsentliga delar på moderskaps-sakkunnigas be-

cialkommittéer, det är vår uppfattning, att minst två kvinnliga ledamöter böra finnas i huvudkommittén samt att kvinnor också skola komma till användning inom specialkommittéerna». — Något som även beaktas i kommissionen, i presslägningsögonblicket fastställda arbetsprogram, till vilket vi återkomma.

Dr Gulli
Ivarsson Pauli.

tänkande, men dessutom har styrelsen under 2 år bedrivit en praktisk försöksverksamhet för moderskapsvård.

Då vårt land har så skiftande klimatiska och befolkningsförhållanden får givetvis en organisation av en dylik vårdform icke göras schablonmässigt och styrelsen undersstryker också detta. Om det sålunda beträffande de nya distriktens storlek föreslås att samma distriktssköterska skall vårda 3.000 personer, så förstås detta givetvis som lämpligt för mellan-Sverige men icke för Norrland, där skogarna ligga milsvida mellan byarna. Icke heller torde det vara avsett för Skåne eller t. ex. för Kalmar län, där distrikten nog kunna göras större.

Förslaget räknar med att de större städerna böra ordna sin mödra- och barnavård för sig, och att densamma bör förläggas till barnbördshus och barnsjukhus med sjukhusens egen personal som assistenter. Styrelsen benämner dessa centraler för Typ I. Huruvida sköterskorna på dessa polikliniker skola göra besök i hemmen framgår ej, men då det föreslås 1.000 kr. i statsbidrag för varje centralsköterska torde detta var avsikten.

I mindre städer, där speciellt utbildade läkare ej finnas, föreslås mödravårdscentraler av Typ II, där såväl mödrar som späda barn skulle omhändertagas för förebyggande vård.

DRICK RAMLÖSA

Sveriges förnämsta naturligt alkaliska vatten.

Äkta endast med vidstående varumärke på etiketten.

En försöksverksamhet av hithörande slag har styrelsen igångsatt i Lidköping. Dr Maja Kjellin har här förestått en central, till vilken även kringliggande landsbygd varit ansluten. I sitt yttrande över verksamheten skriver dr Kjellin att hon anser det vara värdefullt att impulser till mödra- och spädbarnsvården utgå från en och samma central och att landsbygdens intresse stimuleras genom korta kurser i barnavård och genom månatliga mottagningar på spridda platser i distriktet. Har man praktiserat i landsorten ger man henne utan tvekan rätt härtut.

Det egentligt nya i medicinalstyrelsens förslag är dess Typ III, d. v. s. vårdcentraler för mödrar och späda barn, förlagda till provinsialläkarnas mottagningslokaler. Under försöket att lägga nya och krävande uppgifter på provinsialläkarstationerna har medicinalstyrelsen tydligtvis fått ännu ett problem att lösa, i det att Nationalföreningen för tuberkulos har ansett sig icke längre böra ge bidrag till dispensärsköterskorna, utan ansett detta vara en statens angelägenhet. Styrelsen har då måst överväga om det icke vore tid att lägga tuberkulosarbetet över på distriktssköterskorna. Samtidigt kommer bostadsutredningen till det resultatet att distriktssköterskorna böra omhändervärd bostadsinspektionen. Det är då naturligt att sjuksköterskedistriktet måste minskas och styrelsen har gått så långt ned som till 3.000 personer pr sköterska. Och dock har den inför alla dessa uppgifter måst kräva specialsköterskor för vård i hemmen. Samtidigt yttrar medicinalstyrelsen beträffande barnmorskornas kompetens att vårda de späda barnen icke

endast under de första veckorna utan under det första levnadsåret, att ehuru distriktsbarnmorskornas verksamhetsfält redan nu vore för litet och deras levebröd för knappt och detsamma "i ännu högre grad torde förminkas genom utökning av förlösningssanstalterna", de dock endast intill den tid då samtliga distriktsköterskor hunnit genomgå kurser i barnavård böra få omhändertaga spädbarnstillsynen på landsbygden. Barnmorskorna ha en utbildningstid av 2 år och genomgå en specialkurs i barnavård. Mödrarna på landet komma säkerligen att få svårt att förstå att den, som man vågar anförtro förlösning och vård av det späda barnet under de ömtåliga första veckorna, icke skulle kunna anförtros inspektion av deras barn under hela det första året, och att det icke skulle kunna anses klokt att låta barnmorskorna i likhet med distriktssköterskorna genomgå repetitionskurser i barnavård. Att vid havandeskap färdas dels till en barnmorska med ett urinprov och dels till en sköterska med ett 1/2—1 års barn, när avståndet dem emellan äro stora — det är både tröttsamt och dyrbart. Tager man i betraktande att distriktssköterskorna föreslås skola vårda tuberkulösa och sprida kunskap till mödrarna om hur ytterligt smittosam tuberkulos är under första levnadsåret, så är man frestad säga att medicinalstyrelsen håller på att göra distriktsköterskan icke bara till en mädchen för alles, ty det skulle hon nog gå i land med utan till en mädchen över alles, och det går hon aldrig i land med. Undertecknad vågar förmena att det blir barnmorskan som i regel bör ha hand om både mödra-

ELEVAVDELNING

8 månaders yrkeskurs i klädsömnad — Kortare kurser med eget arbete — Specialkurser — Prospekt på begäran

Naima Sahlbom:

JANE ADDAMS

ur tiden.

JANE ADDAMS BORTGÅNG ÄR Jett så hårt slag för de rörelser, där hon länge varit själen och ledstjärnan, att tomrummet tycks oersättligt.

Allt sedan ungdomen hade hon vigt sitt liv åt mänskligheten, och även om hennes dagliga gärning var lokaliserad till Amerika, till Chicago, blev den i högsta grad internationell. Ty där skapade hon år 1885 Hull House, det första sociala settlementet mitt

Jane Addams.

i det fattiga emigrantkvarteret, ett ghetto, avsatt ur den människoflod,

vården och spädbarnsinspektionen, men att undantag bör göras där barnmorskan är olämplig eller vägrar genomgå repetitionskurs på barnsjukhus. I t. ex. de norrländska distriktet bör mödra- och spädbarnsvård läggas såväl på barnmorska som på distriktssköterska, om de bo långt ifrån varandra och kunna ha var sitt område avgränsat.

Beträffande det ekonomiska meddelas, att organisationen av mödra- och spädbarnsvården, när den blivit fullt utbyggd, antages åsamka staten en kostnad av 630.000 kronor. Staten tänkes skola bestrida hälften av utrustningen för centralerna, läkararvoden och 1.000 kronor av sköterskornas kontanta löner samt ålderstilläggen.

Barnmorska skulle *endast* erhålla 100 kronor pr år för hela den förebyggande mödravården, men särskilt bidrag för den tid hon tjänstgör även i den förebyggande barnavården, d. v. s. intill den tid då distriktssköterskor hunnit genomgå kurser i barnavård.

Här är det viktigt att huvudmannen för utfående av statsbidrag åläggas förse barnmorska med ett motagningsrum.

Det principiellt viktiga och riktiga är också att statsmedel föreslås skola utgå till resekostnader för ett hembesök pr år och barn. Vidare skall staten bidraga med 2 kr. pr dag under moders 10-dagarsvistelse å förlossningsanstalt vid en dagavgift till anstalten om 1 kr. Mödrar som förlösas i hemmen skola erhålla 10 kr. för att vara likställda med de förra. Arvode till barnmorska skall utgå med 15 kr.

Som ledare för den förebyggande moderskapsvården sätter medicinalstyrelsen sig själv och förstärker sitt vetenskapliga råd.

Som huvudman för verksamheten föreslås landstingen i säker förhoppning om att denna nya öppna vårdform skall bli lika ändamålsenligt ordnad som den slutna lasarettsvården har blivit under landstingens kloka och insiktsfulla ledning.

GULLI IVARSSON PAULI.

Arvedsons, Gymn. Institut

Efter av Kungl. Maj:t beviljad förlängning av examensrätten kommer verksamheten vid Doktor J. Arvedsons Gymnastiska Institut att fortgå oförändrad. Prospekt på begäran genom Doktor J. Arvedson, Odengatan 1, Stockholm.

Professor
M. Fehr.

Den kommitté, som haft till uppgift att utreda de privatanställdas anställningsförhållanden, har nu avgivit ett första betänkande med förslag till lag om arbetsavtal. Kommitténs ordf., prof. Martin Fehr, gör här nedan ett kort principuttalande ang. förslaget, medan en annan kommittéledamot, sekr. Edith Lindblom, i stora drag redogör för förslagets viktigare delar.

PROF. MARTIN FEHR:

“**A**LLT MÄNSKLIGT ÄR OFULLkomligt, och det finns säkerligen också mycket i lagförslaget, som kunde vara bättre. Ett stort fel har det

som från alla världens kanter strömmat in över den Nya världen. Hull House är öppet för alla dessa betryckta, utan åtskillnad till språk, ras eller hudfärg. Det blev också ett centrum för socialvetenskaplig forskning, för diskussion av sociala och politiska reformprogram.

Tidigt var Jane Addams aktiv i kvinnorörelsen, liksom för alla frisinnade samhällskrav. Hon parade ej på talartribuner, men hennes organisatoriska förmåga, hennes genom resor vunna folkpsykologiska insikt togs i anspråk såväl privat som i officiella uppdrag. Efter världskriget åtföljde hon Hoover på hans resa för att planera hjälp åt det nödlidande Centraleuropa, och med Theo-

Privatanställdas anställningsförhållanden.

i varje fall, och det är, att det kommer många årtionden efter den tid, då det rätteligen bort komma. Men bättre sent än aldrig.

— Det är en påtaglig svaghet i svensk rätt, fortsätter prof. Fehr, att det ej finns någon rättslig reglering angående avtal mellan arbetsgivare och privatanställda. Detta har till följd, att för närvarande en stor osäkerhet råder rörande den uppsägningstid, som en enskild anställd har rätt till liksom frågor om semester och sjukersättning ofta vålla oklarhet och tvister.

Professorn framhåller slutligen, att samhällsförhållandena äro så skiftande, att de inte kunna regleras efter en enda mall utan tarva, alltefter förhållandenas natur och utvecklade praxis, olika regler i olika fall.

dore Roosevelt samarbetade hon för hans sociala reformprogram.

Men djupast känns förlusten i fredsarbetarnas led. Vid världskrigets utbrott bestod hon provet som få förmådde det. Trots påtryckningar och hotelser, t. o. m. beskyllningar för fosterlandsförräderi talade hon mot Amerikas deltagande. Så blev hon den självskrivna ledaren vid kvinnornas fredskongress i Haag 1915, liksom senare ordförande i Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet. Själv en utpräglad personlighet ägde hon en sällsynt förståelse för olika synpunkter och skilda temperament och kunde därför trots sitt stilla väsen med sin moraliska kraft ena de nationella motsätt-

Vid Stockholmsbesök bo å

SÖDRA K.F.U.K:s INACKORDE-
RINGSHEM, Folkungagat. 122, tel.
40 88 90 eller

VILOHEMMET TALLBACKEN,
Skarpö, Vaxholm, tel. Skarpö 114.

Glöm ej ÅHLBERGS

Briggaregatan 7, om Ni behöver
möbler, mattor, armatur,
barnvagnar m. m.

Förmånliga avbetalningsvillkor. 23 04 75.

SEKR. EDITH LINDBLOM:

L A GSKYDD — ELLER ICKE?

Ja, det är den stora frågan, som nu har debatterats i pressen alltsedan "Kommittén angående privatanställda" framlade sitt betänkande med förslag till avtalslag, vilken äger tillämpning på alla avtal, "varigenom ena parten (arbetstägaren) åtager sig att mot ersättning arbeta i tjänst hos den andra parten (arbetsgivaren)". Just detta förhållande, att lagen givits en så vid räckvidd, har varit anledning till att den uppkallat så många olika grupper till diskussion. Studerar man den emellertid närmare skall man finna, att den i stort sett endast följer den kutym som genom åren utbildat sig på olika arbetsområden beträffande rätt till uppsägningstid, sjukersättning och semester. Då det skulle föra alltför långt att här lämna en ingående redogörelse för förslaget innehåll, nöjer jag mig med att giva några korta utdrag om de viktigaste detaljerna.

ningarna i en gemensam front, eller som hon uttryckte det "pool the different contributions into good will".

När hon år 1931 mottog Nobelpriset hyllades hon av staten New Yorks guvernör som "Amerikas främsta medborgare". Nu kunde hon generöst stödja fredsarbetet åt vilket hon trots sviktande hälsa ägnade sina krafter med okuvligt mod och ljus tro på dess slutliga seger. Ännu den 3 maj ljöd hennes varma stämma i radio vid firandet av 20-årsminnet av Haagkongressen med en maning till uthållighet och samling. Den gäller alla, men särskilt kvinnorna, liksom Fredrika Bremers fredsbudskap år 1854. Mätte den ej förklinga ohörd!

NAIMA SAHLBOM.

Sekr.
Edith
Lindblom.

De anställda äro uppdelade i 3 kategorier: Grupp I omfattar personer i ledande ställning och med högre utbildning. Grupp II innesluter i sig den stora gruppen kontorister och affärsanställda samt husligt arbete i ansvarsställning. Grupp III tillhöra alla kroppsarbetare och med dem jämställda, alltså även hembiträden.

I det följande refererar jag endast majoritetens inom kommittén förslag. Reservationer finnas på flera punkter, men det skulle föra för långt att gå in på dem alla.

Beträffande uppsägningstid gäller olika bestämmelser för arbetsgivare och anställda. De sakkunniga ha gått ut ifrån, att det är lättare för en arbetsgivare att få ny arbetskraft, än det är för en anställd att få ny anställning, varför den sistnämnde behöver längre tid på sig, för att bereda sig på ändrade förhållanden.

Grupp I erhåller därför 2 månaders uppsägning med förhöjning av en månad för vart 3:dje anställningsår, dock högst 6 mån. Grupp II får 1 månad, med 1 månads förlängning för vart 5:te anställningsår, även denna tid begränsad till 6 månader. Grupp III slutligen 1 vecka, med en veckas förlängning för vart 3:je anställningsår, dock högst 13 veckor.

Genom dessa bestämmelser kommer grupp I upp till längsta uppsägningstiden efter 12 års anställning,

Dödsdömd är all ohyra

Döden för Vägglöss, Kackerlackor, mal och dyl. är "VÄRMESTRÄLEN". Referenser och intyg från många belätta kunder finnes. Avdelningskontor landet runt. Önskar Ni bli fri från OHYRAN och SMITTOBÄRARNA. Ring då upp: VÄRMESTRÄLEN. Tel. 11 64 29, 21 15 18, Mälarhöjden 10 69

grupp II efter 25 år och grupp III efter 36 års anställningstid. Anställningstid före 21 års ålder får dock ej medräknas.

Uppsägningstiden från den *anställdes sida* är, på förut angivna grunder, endast maximerad, och kan därför en anställd i grupp I icke bindas genom avtal till längre uppsägningstid än 3 månader, grupp II och III till högst 1 månad.

Sjukersättning följer uppsägningstiden från arbetsgivarens sida för grupperna I och II, och skall full lön utgå, men kan det medgivas att sjuklön genom avtal nedsättes till 80 % av lönen. För grupp III är icke någon sjuklön stipulerad, då sjukkasserörelsen inom denna grupp är mycket utbredd och staten genom de stora anslag den beviljat till de erkända sjukförsäkringarna, särskilt gynnat dem. Härigenom följes även den kutym, som är rådande. Ett berättigat klagomål kunde här framföras från hembiträdenas sida, då de väl nu i flesta fall erhålla sjuklön, men hänvisas då till lagens paragraf 2 som säger att "sedvänja" först skall råda. Det är då en så utbredd sedvänja nu, att hembiträden erhålla ersättning för kortare tids sjukdom, att de således enligt denna lag även få behålla denna rättighet.

Semester tillerkännes varje arbetstagare när han innehaft anställning hos samma arbetsgivare i ett år och föreskriver lagen för Grupp I 3 veckor med en veckas förlängning fr. o. m. elfte anställningsåret; Grupp II 2 veckor, med en veckas förlängning fr. o. m. elfte anställningsåret, och för Grupp III 1 vecka.

Anställningstid före 21 års ålder medräknas ej. En vanlig kontorist kan därför icke komma upp till 3 veckors semester förrän efter 10 års

anställning i samma firma om han då även uppnått 31 års ålder. För min personliga del anser jag denna ålder för hög, och ville haft beräkningsåldern sänkt till 18 år, men fanns ej tillräckligt stark kutym att vädja till.

Dessa här nämnda semestertider äro dock ej av tvingande natur, utan kan genom avtal nedsättas för grupperna I och II till 2 veckor. D. v. s. rätten till förlängningen efter 10 års anställning, kan genom speciellt avtal borttagas. Största fördelen av semesterbestämmelserna tillkommer således grupp III, vilken förut i allmänhet endast har 4 dagars semester enligt kutym.

Viktigast för grupperna I och II är däremot bestämmelsen om att ersättning för icke erhållen semester skall utgå samt att arbetsgivaren är skyldig att underrätta om semestertiden i "god tid". Det sistnämnda betyder, att man har rätt att fordra få semester på annan tid under året, om arbetsgivaren underrättar för sent.

För övrigt finnes många små särbestämmelser som det blir för långt att här redogöra för. En sak, som ock är mycket viktig, är bestämmelserna om lönen. Med lön avses enligt lagen varje ersättning av vad slag det vara må. Alltså även provision enbart. Det betyder således, att om någon är anställd på villkor att lönen skall utgå i provision endast, så har denne rätt till samma uppsägningstid som lagen föreskriver för övriga anställda och har även rätt till semester, däremot ej till sjuklön. En annan föreskrift av betydelse är även att *kontantlön* icke får utbytas mot varor. Om lön icke utbetalas på bestämd tid, har den anställde rätt att fordra förutom ränta, även 1/20-del av lönens belopp i vite. Det är dock

Sätter Ni värde på *verkligt lückeri bröd*, bakat av de allra bästa ingredienser, *verkligt gott kaffe*, som Ni kan dricka i en *verkligt trivsamt miljö*? — Gå då till

Vete-Katten • Sture-Katten

Kafferum Klara N:a Kyrkogata 26,
Kungsgatan 55. Tel. 20 84 05.
Sturegatan 5. Tel. 21 58 81.

Kaffebröd, Kakor, Bakelser, Tårter och bakverk av alla slag, även Matbröd.
Kaffe med dopp 55 öre. — Smörgåsar. — KAFFEREP ANORDNAS.

Anna T. Nilsson:

På rösträttskongress i Kemal Paschas land.

INTERNATIONELLA RÖSTRÄTTSALLIANSENS kongress i Istanbul den 18—25 april avsåg att vara ett möte mellan öst och väst. Den avsåg att hjälpa österns kvinnor att vinna sin medborgarrätt och att hjälpa västerns kvinnor att icke förlora de rättigheter, de redan vunnit. Trettio länder voro representerade. Ibland dem voro Iran, som Persien nu så främmande heter, Syrien, Indien, Jamaica, Palestina, Egypten (med 12 deltagare), men ingen från

vissa restriktiva bestämmelser för att förekomma trakasserier.

Hävningsbestämmelser finnas för bägge parterna. Om en anställd enligt dessa har rätt häva ett avtal, har han således även rätt att erhålla lön under den uppsägningstid, som annars skulle tillkommit honom eller henne från arbetsgivarens sida.

Detta är i stora drag lagens viktigaste bestämmelser, men ännu saknas mycket i densamma. Frågan om arbetstid ligger under utredning hos Socialstyrelsen och förrän denna är klar kan intet göras åt övertidserättning. Pensionsfrågan är icke upptagen till behandling än, liksom ej heller förenings- och förhandlingsrätten. Huruvida vår kommitté får fortsätta med arbetet på dessa frågor, ligger f. n. till avgörande hos regeringen.

EDITH LINDBLOM.

Från kongressen: * M:me Latife Bekir, ** Mrs Corbett Ashby, *** M:lle Gourd. Bakom: Medlemmar av den turkiska delegationen.

Japan eller Kina. Australien hade en rätt stor delegation, Nya Zeeland en representant, och en dag stod Brasiliens delegat ibland oss, ung och fager (fast med vuxen dotter), efter endast nio dagars färd från Rio de Janeiro med Zeppelin och orientexpress, för att inbjuda Alliansen att hålla nästa kongress i Rio. Från Norden hade ett fåtal kommit. Danmark hade sålunda sänt tre, och en norska som bodde i Turkiet representerade Norge. Finland var ej representerat och en stol, där ingen satt, var Estlands. Fröken Ingeborg Walin, återvald styrelsemedlem, företrädde Svenska Kvinnors Medborgarförbund och undertecknad Fredrika-Bremer-Förbundet. Mrs Chapman Catt blev av läkare tillrättad att icke resa till kongressen.

Sedan 1929, då man möttes i Berlin till 25-årsjubileum, hade 7 länder givit sina kvinnor rösträtt på samma villkor som män, nämligen Spanien, Brasilien, Uruguay, Sydafrika, Ceylon, Siam och Turkiet, i vilket senare land 17 kvinnor nu äro medlemmar av riksdagen. Kommunal rösträtt ha

**Edw. Berggrens
Elevatelier**

David-Bagares gata 9—11 3 tr.,
Stockholm.
Tel.: 104533. Privat 205533.

Teckning. Målning.
Elever mottagas under hela
studieåret.

kvinnorna erhållit i Chile, Grekland, Peru och Rumänien. Förluster av rättigheter berörde mest gifta kvinnors förvärvsmöjligheter. Den tyska förening, som var ansluten till Alliansen, var upplöst, och ingen tyska kunde därför väljas till styrelsemedlem. För att få behålla fru Adèle Schreiber-Kriegers stora förmåga inom Alliansen, valdes hon till vice hederspresident.

Bland frågor som behandlades, väckte eventuellt snar sammanslagning mellan Internationella Kvinnorådet och Alliansen största sensationen. Det är ju en gammal fråga, men den blev plötsligt aktuell på grund av en framställning från I. C. W:s president, Lady Aberdeen. Någon votering i sammanslagningsfrågan företogs ej; man uppdrog åt styrelsen att "studera" både sammanslagning och samarbete med I. C. W. För Alliansens förslag till nationalitetskonvention röstade 13, för Montevideokonventionens 11. En tid framåt kommer nog kvinnovärlden att få spekulera över tvenne uttryck "*oberoende*" (independence), som Alliansen använder och som anses omfatta alla fall då en gift kvinna kan bestämma över sin nationalitet, och "*lika rätt*" (equal rights), som användes i Montevideotraktaten. Den senare som antogs som en principförklaring utan att man tog ställning till den som varande en konvention, är ratificerad av U. S. A., Chile, Mexico och Honduras. Den kan ej göras om nu. Men två tämligen lika konventioner kunna ju antagas av olika länder. För min personliga del var jag på det klara med att då dessa båda uttryck ställdes *mot* varandra ville jag rösta för "*lika rätt*".

En annan fråga som flera motsett med stort intresse var "Kvinnornas ställning under olika regeringsformer". Men debatten vid själva kongressen gav ej så mycket, ty huvudsaken för Alliansen förblir ju, vad sorts regeringsform som än finnes i ett land, att kvinnorna skola vara likaberättigade med män under alla förhållanden.

Fredsarbetet betonades kraftigare än någonsin. Miss Josephine Schain, den nya ordf. i fredskommissionen, var redig och sympatisk. Miss Mary Dingman, ordf. i de internationella kvinnoorganisationernas nedrustningskommitté i Genève, gav en livlig skildring av kommitténs stora och lyckade arbete. I fredsresolutionen försäkrades, att kvinnorna ville giva hela sin kraft i fredens tjänst. Vid det stora offentliga fredsmötet i universitetet i Stambul lade ungdomen i dagen ett stort intresse, som kanske kan betyda mycket för framtiden.

I fråga om samma standard beträffande moral var det modigt — så sade utomstående — att konferensen absolut tog avstånd från bordeller, som ännu äro tillåtna i Turkiet. Kommissionsrapporten över hithörande områden är både omfattande och intressant.

Strödda resolutioner, berörande barnnäkenskap, slaveri, flyktingar — frågor som höra hemma i olika världsdelar — blevo även antagna, och kvinnors rätt till arbete var en fråga, som hörde till alla världsdelar. Ehuru frågan om särslagstiftning för kvinnor ej berördes vid själva kongressen, men väl inom kommittén för Like Conditions, står den dock bakom de flesta som mer eller mindre skiljande.

Arméhanddukar 86 cm.

långa, hellinne, fällade, med hängare, nästan outslitliga, passande till såväl köks- som toaletthanddukar, pris endast 6: 50 duss. 3 duss. fraktfritt.

Oskarssons Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

PRIMADENTO -
prima tänder

Från turistsynpunkt kan knappast tänkas en skönare ram för en kongress än den Istanbul bjuder. Seraljens forna sommarslott, Yildiz kiosk, högt uppe i en stor park, hade förra året omändrats till mötesplats för världskongresser med bekväm och vacker inredning. Staden själv, ehuru nu vemodigt stilla, förblir underbart skön. Men hade man kommit för sent till bussen var det strävsamt att traska dit upp! Turkiska kvinnounionen anordnade utfärd på Bosporen med lunch i ett sagoslott, den gav oss té en eftermiddag i den forna seraljens stora sal under dess väldiga ljuskrona, moskéerna och minareterna voro en dag elektriskt belysta, borgmästaren gav middag för 300 personer, och stor omvårdnad och gästfrihet visades oss. Kan man önska något mera! De turkiska kvinnorna ha stor heder av anordningarna, främst må då nämnas M:me Latife Bekir, som med högsta röstetal blev invald i styrelsen. Efter kongressens slut skulle styrelsen uppvakta Turkiets president, Ata Türk. Även ett antal delegerade fingo medfölja till Ankara, alla som Turkiets gäster. Den resan var icke den minst intressanta delen av programmet.

Vid Berlinkongressen sade man: "Det här är en stor fest, men nästa kongress, då ska vi verkligen arbeta!" Det var inte utan att Istanbulkongressen också i mycket tedde sig som en fest. Flera äldre, som länge arbetat i vingården, önskade nog, att kongressen givit dem mera *konkreta* uppgifter, som de kunnat utföra till nästa kongress. Själva rösträttsarbetet går långsamt, Frankrike och Schweiz stå t. ex. och stampa på samma ställe. De där trevliga berättelserna om vad man gjort i olika landsändar, som ut-

Turkiets president Ata Türk (Kemal Pascha) som givit Turkiets kvinnor medborgarrätt.

gjorde en del av forna rösträttsmöten, voro nu starkt förkortade. I alla händelser: kongressen var storartad, var en succés med god press, och kongressen sades verka inspirerande på den turkiska ungdomen.

ANNA T. NILSSON.

Läkarvård åt landsbygdens skolbarn.

Riksdagen avskog — under hänvisning till utredningar i ämnet — en motion av fru Olivia Nordgren om ett anslag på 40.000 kr. till införande av läkarundersökningar vid folk- och småskolorna — ett förslag som ingående berörts i Herthas marsnr. Inkonsekvensen i å ena sidan en livlig åstundan efter starkare befolkningstillväxt, å den andra den påtagliga likgiltigheten för det redan befintliga barnmaterialet, framstår tydligt genom avslaget av denna motion och frågans ytterligare förhållande. Så länge de barn, som redan finnas, lämnas utan den nödvändiga vården — endast omkr. en sjundedel av landsbygdens folkskolor ha ordnad läkarvård — så länge har man befogad anledning ifrågasätta allvaret i befolkningsintresset.

Stilfulla, moderna Möbler

Billiga priser. Kredit ordnas.
Möbler tillverkas efter ritning.

Axel Bolinders Eftr.

G:la Brogatan 19, Stockholm.

Erik Lundberg:

En konjunkturundersökning.

Karin Kock: Konjunkturuppsvingets förlopp och orsaker 1932—1934.

UNDER HÖSTEN ÅR 1932 KUNDE man i olika länder iakttaga vissa tendenser till ljusning i det ekonomiska läget. Detta hade sedan 1929 i flertalet länder undergått en försämring, som i styrka torde överträffa samtliga tidigare inträffade depressioner i industrialismens historia. Men uppsvinget under hösten 1932 visade sig varken i Sverige eller anorstädes ha stabil karaktär. Läget försämrades åter vid slutet av året och oroades under början av 1933 av politiska förvecklingar och framför allt av det finansiella och ekonomiska sammanbrottet i Förenta staterna i februari och mars samma år. Fr. o. m. andra halvåret 1933 syntes läget åter stabiliserat och ett mer varaktigt ekonomiskt uppsving satte samtidigt in i ett stort antal länder.

På uppdrag av finansministern har docenten Karin Kock i ovannämnda skrift lämnat en ytterst intressant ekonomisk och statistisk utredning av detta uppsvingets förlopp och orsaker i Sverige. På grund av de trots tullskydd och andra handelsrestriktioner starka internationella sammanhangen måste den ekonomiska utvecklingen i Sverige ständigt ses mot bakgrunden av utvecklingen i utlandet. Docent Kock visar med siffror och resonemang vilken betydande roll i det inhemska konjunkturuppsvinget våra handels- och valutarelationer med utlandet måste ha spelat. En

ökad efterfrågan från utlandets sida på svenska exportprodukter, som sannolikt delvis orsakats av det lägre värdet på den svenska kronan, verkade höjande på exportvärdet redan från mitten av 1933. Samtidigt betydde kronans sänkta guldvärde ett skydd av samma karaktär som höjda tullar för vissa inhemska industrier (t. ex. textil), som kunde öka sin tillverkningskostnad av en minskad import. Medan vårt lands export undergick en betydande ökning under 1933 i förhållande till 1932 fortsatte sålunda importen att minska. Härigenom fick vår betalningsbalans gentemot utlandet en starkt gynnsam prägel, så att ett stort överskott av utländska valutor kunde säljas till riksbanken. Den förda valutapolitiken med en fast pundkurs kom genom de omfattande valutaköpen under 1933 och 1934 att medföra en önskad lätthet på penning- och kapitalmarknaderna och en ökad likviditet hos näringslivet, vilka faktorer äro nödvändiga villkor för en expansion.

Inverkan av utrikeshandel och valutapolitik får emellertid icke överskattas. Docenten Kock framhåller en rad rent inhemska faktorer som måste ha spelat en betydande roll för uppsvinget. Jordbrukspolitiken, inlösningen av brödsäd och mjölkregleringen, har ökat jordbrukarnas köpkraft med ett betydande belopp. Finanspolitiken har genom att finansiera offentliga arbeten med lånemedel satt oanvända pengar i rörelse och därigenom ökat efterfrågan både på konsumtions- och kapitalvaror särskilt under 1934. Den ökade systerstatens inkomster, som dessa faktorer direkt orsakat, har som naturligt är i andra hand medfört ökad efterfrågan i olika

Föreningen Handarbetets Vänner

Stiftad 1874

- Möbelytger, mattor, gardiner och broderier. Renoveringar. Skolor för utbildande av vävlärlarinnor och textila konsthantverkare

Stureplan 2, Stockholm, tel. 60 48 63

Bispgårdens pepparkakor

(Tunna lunchpepparkakor)

Dellikata - Hållbara, Kr. 1:60, 1:-

tillverkade efter ett gammalt recept av

KARSTENS BAGERI

Stockholm.

Kungl. Hovleverantör. Firman Grundad 1820.

Kvalitet - Valuta.

Hollands kvinnorörelse.

II.

Den holländska journalisten och feministen fru W. Wijnaendts Francken-Dyserinck fortsätter här orienteringen i sitt lands kvinnorörelse.

DET NU RÅDANDE VALSYSTEMET har för Hollands vidkommande ej visat sig förmånligt för kvinnorna. En fri och oberoende parlamentsledamot som t. ex. engelskan Eleanor Rathbone vore otänkbar i Nederländerna. Det nuvarande systemet har lagt all makt i partiledarnas händer. Ett talande exempel härpå är att den romersk-katolska fru Bronsveld-Vitringa, som vid behandlingen av flottförslaget i ett öppenhjärtat anförande förklarade sig av pacifistiska grunder vara motståndare till detsamma, vid nästa val av partistyrelsen placerades på en s. k.

riktningar med åtföljande sekundära produktionsutvidgningar.

Det är tyvärr omöjligt att inom detta begränsade utrymme på något sätt göra rättvisa åt docenten Kocks intressanta utredning. Här har endast antytts några av de huvudresultat, vartill hon nått, medan de ingående statistiska undersökningar rörande arbetslöshetens, inkomsternas, konsumtionens, produktionens m. m. utveckling under dessa år, varmed framställningen belyses, icke kunnat tagas upp till behandling. Här kan jag endast hänvisa den intresserade läsaren till docenten Kocks arbete.

ERIK LUNDBERG.

”god” men ej säker plats. Av äckel för politiken drog hon sig tillbaka till ett kloster, där hon vistades till sin död. För närvarande finns det i Nederländerna endast fyra kvinnor i parlamentet och en i senaten.

Även föreningslivet, som tidigare varit så livaktigt, har under de senaste åren avsevärt stagnerat. Husmodersförbundet med sina 33.000 medlemmar utgör emellertid ett undantag. Man söker hålla denna stora medlemsskara samman genom att noga undvika politiska och andra brännbara ämnen och i stället så gott som uteslutande koncentrera sig på husliga fackfrågor. Denna organisation är ett barn av den utställning av kvinnoarbete, som arrangerades 1898. Lanthusmödrarnas förbund, som konstituerades i London 1930 efter en internationell kongress, kan man knappast kalla för en feministisk rörelse. Den stora splittring, som de olika religionerna i Holland även socialt ge anledning till, har haft till följd, att vi ha även en romersk-katolsk lanthusmodersförening, som räknar det största antalet medlemmar från de båda södra provinserna och ej är ansluten till Rural Women.

Mycket har emellertid uträttats under loppet av de 70 år, som kvinno-

Hultafors Fysikalisk-Dietisk-Kuranstalt 1,000 fot över havet

Behandling av *reumatiska åkommor, nervsjukdomar, mag- och tarmlidanden* samt andra *kroniska sjukdomar*. Alla moderna badformer, elektricitetsbehandling och massage. *Individuell diet*. Vegetarisk och blandad kost. Helpension. Begär utförligt prospect. Moderata priser. Inga dricksp. *Överläkare: D: E. Garby*. Postadr. Hultafors. Tel. Borås 695, Rävlanda 68, Hultafors 16. *Under samma regim*: Nyhyttans Badanst. Järnboås, öppen hela året, Ekebyholms Badanst. Rimbo, öpp. sommarm., Sthlms Fysik. Kuranst. Humlegårdsg. 18.

rörelsen existerat. Förbudet mot att faderskap får efterforskas, har sålunda blivit upphävt, bordellerna ha förbjudits, kvinnorna ha tillträde till alla yrken utom då det gäller armén och flottan eller domarämbetet. Om man ögnar igenom medlemsförteckningen i de nio soroptimistklubbarna (Rotary för damer) eller de två yrkeskvinnoklubbarna, finner man namnen på kvinnliga läkarspecialister, advokater, ämbetsjurister, socialarbetare och "managers". Icke desto mindre försäkra de kvinnor, som beklåda de högre ämbetena, att utsikterna för kvinnorna där avsevärt inskränkts och försvärats. För närvarande ha vi ett kvinnligt ministerråd i utrikesdepartementet. Som suppleant i den nederländska folkförbundsdelegationen har hon ett internationellt känt namn.

I Amsterdam finns det en bank med uteslutande kvinnlig ledning och kvinnlig personal. Vi ha två ordinarie kvinnliga professorer (i straffrätt och pediatrik) och två e. o., båda i biologi. Den under förra året avlidna dr Marianne van Herwerden var lektor i gynekologi i Utrecht och var liksom den för tio år sedan bortgångna gynekologen dr Chatarina van Tusschenbroek berättigad att beklåda en professorsstol. Detta skedde emellertid ej, då de båda motarbetades allt för mycket för att kunna uppnå denna position.

Under den sistförflutna vintern ha de unga studerande kvinnornas ögon öppnats genom en rundskrivelse från ministerpresidenten och inrikesministern — skrivelsen ifråga överensstämmer föga med konstitutionen! — vari det dekretas att statsämbetena i första hand äro

avsedda för — männen. Även antagandet av en lag i parlamentet, enligt vilken en statsanställd kvinna, som ingår äktenskap, skall sägas upp, har bidragit till att väcka de unga kvinnorna. I spetsen för dem står jur. dr fru Posthumus van der Goot, jur. dr Corry Tendeloo, fil. dr Jane de Jongh — hon är just i färd med att skriva den holländska kvinnorörelsens historia — jur. dr Tellegen och jur. dr Ada Varenkamp, och de skola nog veta att slå vakt kring kvinnornas en gång tillkämpade rättigheter.

Till detta skulle kunna tilläggas, att kvinnliga borgmästare och andra högre kommunala tjänstemän i Nederländerna och kolonierna skött sina ämbeten oklanderligt och att kvinnliga poliser inte äro någon nyhet för det land, som i prinsessan Juliana har en vetenskapligt bildad och demokratiskt inställd tronföljerska.

W. Wijnaendts Francken-Dyserinck.

Abortkommittén

har nu framlagt sitt slutgiltiga betänkande, som rent principiellt ej innebär någon ändring från det tidigare. Förslaget utgår fortfarande från den uppfattningen, att avbrytande av havandeskap bör vara straffbelagt men medger eugeniska, humanitära och sociala indikationer för strafffrihet. Beträffande de senare stadgas i det nya förslaget som förut sättning för strafffrihet, att barnets tillkomst skall »ådraga kvinnan *varaktig nöd eller ofärd*, som finnes icke kunna på annat sätt avvärjas». — Tiden för havandeskapets avbrytande får icke sättas senare än till tjugonde veckan mot förut föreslagna tjugofjärde. Tjänsteläkaren föreslås utbytt mot en av konungen särskilt förordnad läkare, med

"Många bäckar små göra en stor å."

INSÄTT EDRA BESPARINGAR I Stockholms Stads Sparbank

Stiftad
år 1821

KONTOR: Fredsgatan 9, Hornsgatan 60, Odengatan 65, Folkungagatan 68, Fleminggatan 34 och Sibyllegatan 8, öppna ½10—3 samt ½6—7, lördagar kl. 2 e. m.

Lat hand gör fattig.

Idag hand gör rik.

Elsa Dyrssen:

Lanthusmoderns arbetsbörd.

ATT VARA HUSMOR PÅ EN lantgård blir lätt det mest mångskitande arbete, en kvinna kan välja. Hon måste, för att lyckas, vara mera än en driftig husmor i vanlig mening. I de delar av vårt land, där mannen under lång tid av året hämtar inkomster från skogen eller havet, måste hustrun vara kunnig djuruppfödare och vaken försäljare, mångenstädes måste hon vara väl förfaren i konsten att förädla gårdens produkter för att av dem utvinna högsta möjliga ekonomiska värde. Detta betydelsefulla arbete har hon ofta att utföra under synnerligen tunga arbetsförhållanden. Det har sagts, att de svenska jordbrukarna icke kunna tänka på att få de dugligaste och mest framåtsträvande unga kvinnorna till hustrur, så länge jordbruket icke bjuder kvinnan bättre förhållanden. Städernas högre kontantlöner, begränsade arbetstider och bekvämare arbetsförhållanden locka.

uppgift att pröva ärenden angående avbrytande av havandeskap.

Kommitténs båda kvinnliga ledamöter, doktorerna Alma Sundquist och Gerda Kjellberg, ha i ett särskilt yttrande förordat dels, att frågan om straffpåföljd för kvinnan bör i varje fall underställas justitiekanslerns prövning och sålunda ej överlämnas till polismyndigheterna, dels att åtalsrätten mot kvinnan skall preskriberas efter ett år.

ANDERSSONS

Damfrisering

Centralbadet, Stockholm.

REKOMMENDERAS.

Elegant. Förstklassig.

” — — — hustrun måste också vara duktig djuruppfödare — — — ”

Men uppgifterna som lanthushållets arbetsledare får kvinnan icke undandraga sig, hur tunga de än må vara. Gångna tiders kvinnor ha varit dem mäktiga under de svårigheter, som voro för de tiderna säregna. Vår tids kvinnor äro byggda av samma goda virke och ha att lösa sin tids krav. Kvinnorna kunna icke vänta eller vänta på, att förhållandena läggas tillrätta för dem.

Inom alla läger framhålles utbildning och sammanslutning som vägen till förbättrade förhållanden. Endast inom lanthushållet nöjer man sig i våra dagar med att ekonomichefen och arbetsledaren gör sitt bästa enbart efter eget huvud och gammal god tradition.

Kära Mor i det egna hemmet har icke tillgång till studiestipendier eller räntefria studielån, hart när omöjligt skulle det för övrigt vara för henne att taga tjänstledighet för att begagna sig av dylika förmåner, om de funnes. Att göra utbildning tillgänglig för henne trots detta och att väcka hennes insikt om denna utbildnings betydelse äro viktiga uppgifter, som det åligger svenska kvinnor att lösa. Ty från än det ena, än det andra hållet framhålles nödvändigheten av att föräldrar ha större kunskaper i en mångfald angelägenheter.

Arbetet med ungdomen i t. ex. lanthushållsskolor och Jordbrukareung-

Rudolph Björklund & C:o A.-B.

Tapeter **Malmtorgsg.8**
Stockholm

Attack mot den lika pensionsåldern.

Bankoutskottet har i ett utlåtande till riksdagen angående tjänstepensionsreglemente för befattningshavare vid riksdagens verk, där pensionsåldern för 1—12 lönegraden föreslås till 60 år och för 13—30 lönegraden till 65 år, *för alla kvinnliga befattningshavare, oberoende av lönegrad, föreslagit en pensionsålder av 60 år.* Fullmäktige i riksbanken ha i yttrande över pensionskommitténs förslag — i detta har man följt det av 1934 års riksdag antagna

domens Förbund — båda arbetande med understöd av statsmedel — behöver ett komplement i väl organiserat hemkonsulentarbete, om de uppoffringar av arbetskraft och pengar, som göras, skola giva tillfredsställande resultat. När det gäller — som det gör — så genomgripande reformer inom hemmen som t. ex. höjande av bostads- och näringsstandard och rationellt ordnande av arbetslokaler — från köket till ladugården — kan man icke räkna med, att den från yrkesskolan hemvändande dottern skall få tillämpa sina nyförvärvade kunskaper, om icke modern lika väl som fadern har förståelse för att förbättringar äro önskvärda och överkomliga.

Hur hemkonsulenternas arbete och ungdomskonsulenternas skall ordnas för att giva det som erfordras är åter ett problem, som kräver sin lösning. Ett fåtal hemkonsulenter, som — därför att de äro så få — måste vara tusenkonstnärer, kunna icke giva lantgårdarnas husmödrar de mångsidigt ökade kunskaper, som tiden fordrar, att de äga.

ELSA DYRSSEN.

civila tjänstepensionsreglementet och följaktligen likställt manliga och kvinnliga befattningshavare i fråga om pensionsåldern — förklarar sig anse pensionsåldern för riksbankens kvinnliga tjänstemän böra, oberoende av lönegrad, utgöra 55 år och som motivering härför anført, "att det stora flertalet banker med stöd av den erfarenhet, som vunnits i deras affärsmässigt bedrivna rörelse, fastställt ifrågavarande pensionsålder till 55 år". Fullmäktige i riksgäldskontoret och lönenämnden för riksdagens verk ha gått in för att den nuvarande pensionsåldern av 60 år måtte bibehållas för kvinnliga befattningshavare, *oberoende av vilken lönegrad de tillhörde.*

De kvinnliga kärsammanslutningarnas centralråd, Fredrika-Bremer-Förbundet samt Svenska Kvinnornas Nationalförbund ha i en gemensam, den 3 juni till riksdagens ledamöter insänd skrivelse tillbakavisat dessa nya angrepp mot behörighetslagens principer. Det heter i skrivelsen bl. a.: att bankoutskottets förslag måste "betecknas såsom synnerligen egendomligt och inkonsekvent, och vi våga hoppas, att riksdagen icke genom bifall till utskottets förslag nu frångår den för civilförvaltningen genomförda likställighetsprincipen och beträffande de kvinnliga befattningshavarna vid riksdagens egna verk fastställer lägre pensionsålder i högre lönegrader än för manliga innehavare av samma tjänster."

Man påpekar vidare, att behörighetslagen måste anses innebära full likställighet mellan manliga och kvinnliga befattningshavare i statens tjänst även i fråga om pensionsålder och övriga pensionsbestämmelser och hemställer,

att riksdagen måtte vid antagandet av tjänstepensionsreglemente för riksdagens verk i anslutning till pensionskommitténs förslag fastställa lika pensionsålder för män och kvinnor i samma lönegrader,

samt att i den åldersförteckning, vilken såsom bilaga A fogats till bankoutskottets förslag, måtte införas kontorsskrivare såsom innehavare av befattningar, för vilka pensionsåldern inträder vid utgången av den månad, under vilken vederbörande uppnår 63 levnadsår."

Riksdagen fann emellertid för gott att bifalla bankoutskottets förslag — — —

F. V. O:s Slöjdavdelning

Sveavägen 40, Stockholm — Tel. 20 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,

GOSS- och BARNKLÄDER

MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Smärtfri plombering

4 kronor pr plomb.

LÖSTÄNDER och GULDBRYGGOR.

Leg. tandläkare

Ivan Nyvelius

Wästerlånggatan 64 (vid passagen fr. Kornh.-torg).

Mott. 5—8. Annan tid efter överensk. Tel. 21 80 60.

Förbättrad moderskapsvård.

Riksdagens båda kamrar ha bifallit en av fru Olivia Nordgren m. fl. i Andra kammaren väckt motion rörande skyndsamt utredning och förslag om en förbättrad moderskapsvård. Motionen, som refererats i Herthas febr.-nr, avsåg förändringar i gällande lagregler beträffande moderskapshjälp och moderskapsunderstöd, i fråga om vården av barnafödelskor samt rörande barnmorskeväsendet i riket. Andra lagutskottet, som avgivit utlåtande över motionen, tillstyrkte densamma och fann de berörda frågorna vara av den vikt och betydelse, att en tillfredsställande lösning av desamma utan dröjsmål bör åstadkommas. »För vinnande av detta syfte», heter det bl. a. i utlåtandet, »kan det befinnas nödvändigt att göra sist omnämnda spörsmål till föremål för särskild utredning utan sammankoppling med andra närliggande, nu aktuella frågor.» Till utskottsutlåtandet hade fogats uttalanden från Medicinalstyrelsen, Socialstyrelsen, Svenska Sjukkasförbundet och Svenska Barnmorskeförbundet, varigenom även härutinnan en rad värdefulla uppslag föreligger för en blivande — som man får hoppas — snabb och effektiv utredning av de viktiga spörsmålen.

Svenska Kvinnoföreningars Radiokommitté hade den 28 maj sitt sista sammanträde före hösten. Arbetsutskottet omvaldes med undantag av protokollförande sekr., aktuarien Hedvig Dernby, som av sagt sig. I hennes ställe utsågs fru Gerda Hedström. 1:e v. ordf., konsulenten Ingeborg Walin, redogjorde för de förslag till föredrag, som av arbetsutskottet framlagts betr. sommarens och höstens program, då utskottet den 17 maj bereddes tillfälle att konferera med A.-B. Radiotjänsts föredragsavdelning.

L i t t e r a t u r.

Evalöggen.

Ebba Theorin-Kolare har genom sin nya bok ytterligare befäst sitt rykte som en klartänkt, spirituellt, synnerligen beläst och underhållande författare. Förstlingsverket »Kvinnan och det lyckliga livet» lät oss förstå, att denna moderna Ellen Key ännu ej sagt sitt sista ord i kvinnosaken, eller vad hon djupast lägger in i det ordet. Evalöggen är en fortsättning men kunde lika gärna ha varit debutverkets föregångare, ty genom den bevisar förf. med logisk skärpa och en älskvärd och temperamentsfull kritik,

Rättvisare rekryteringsgrunder.

Poststyrelsen ämnar av allt att döma hädanefter följa en annan rekryteringsplan än hittills för tjänsterna i 15:de lönegraden, d. v. s. postassistentplatserna. Den 30 april beslöt generalpoststyrelsen nämligen att kungöra en ny postexpeditörskurs (med början omkr. d. 1 nov.) för såväl manliga som kvinnliga elever. Tidigare ha manliga aspiranter till postassistentkursen tagits in direkt efter avlagd studentexamen, medan man för de kvinnliga aspiranternas vidkommande krävt genomgången postexpeditörskurs, innan de — till ett ringa antal — antagits. Den nu kungjorda kursen, som skulle komma att jämställa manliga och kvinnliga aspiranter, vore avsedd för rekrytering av såväl postexpeditörssom postassistentgraden. På grund av den nya rekryteringsplanens framtida betydelse har generalpoststyrelsen uppdragit åt en kommitté på fem personer — bland dessa märkas 1:e postexpeditören fil. mag. fru Anna Palmgren, Borås — att närmare utreda härmed förknippade spörsmål. Kommittén började sitt arbete den 23 maj.

HYDROX

är det rätta för behandling av golv och linoleummattor. Begär prosp.

A.-B. Alfort & Cronholm
STOCKHOLM 3

att kvinnan alltjämt tynges ner av sin paradisiska stammmoders skuldkänsla, och när orsakssammanhanget väl är uppklat, brukar vägen ligga klar till ett lyckligt eller i alla händelser lyckligare liv. Hon avslöjar också, hur denna Evalögn från början är en manlig skapelse, listigt utnyttjad av kyrka och stat under seklers gång och ödmjukt anammad av kvinnokönet i dess helhet.

Förutsatt att analysen är riktig — var och en må härvidlag rannsaka hjärta och njurar! — bör den kunna visa vägen bort från de påstådda mindervärdighetskomplexen fram till ett höjt människovärde. Att generalisera brukar vara svårt att undvika i en bok av denna struktur, i stort sett har emellertid Ebba Theorin avvärjt de hotande tillbudet, och boken kan rekommenderas som en uppfriskande och väckande läsning inte bara för dem som bekajas av tro på »kvinnokönets naturliga låghet» i form av skuldkänslans tyngande kors utan i lika hög grad för den del av mänskligheten som fortfarande lär leva högt på denna för kvinnorna så ödesdigra känsla. Nämligen männen.

Den förste medvetne europén.

Den som tidigare njutit av Stefan Zweigs lysande skildring av Marie Antoinette, öppnar med spänd förväntan hans bok om Erasmus av Rotterdam. Och får sin rika belöning. Samma psykologiska skarpblick och målande stil levandegör denne märklige moderne och samtidigt så tidlöse man, pacifismens förste litteräre teoretiker, som den olyckliga franska revolutionsdrottningen. Erasmi bild stiger fram klar och ändå rikt facetterad ur den rörliga ram av skickligt hoptimrade miljöbilder, med vilka den framstående författaren vetat att omge auktorn till »Dårskapens lov». En intressant kulturgestalt har här fått sin snillrike hävdatecknare!

Ellen Andersons Pensionat
Vallingatan 38. Stockholm. Tel. 10 32 97.

Rekommenderar sina trevliga tysta rum med varmt och kallt vatten, Sällskapsrum. 1:kl. kök. Låga priser för gäster på längre tid.

Lärt och populärt.

Det är ej alla vetenskapsmän beskärt att kunna skriva på en gång lärt och populärt. Hanna Rydh kan emellertid konsten, det är något som på nytt besannas i hennes senaste verk: Bland fornminnen och indianer, ett av de många påtagliga resultaten av hennes rikt givande sydamerikanska studieresa. Med både nöje och spänning följer man henne på upptäcktsfärderna, delar strapatserna och framgångarna, därför att förf. är en så älskvärd och okonstlad ciceron. Hanna Rydh förenar på ett avundsvärt sätt nytta och nöje och återger intryck och impulser med den chosofria anspråkslöshet, som bör känneteckna en sympatisk vetenskapare.

En ny Undset.

Sigrid Undset har skildrat sin första barndom. Hjältinnan Ingvild i Elva år är nämligen ingen annan än den berömda författarinnan, som därmed skänker oss en ny sida av sitt väsen. Med öm och lätt hand har hon lyft på den minnets slöja, som vilat över tidiga barnaår, och det är en varm inlevelse, som präglar hela denna psykologiska skildring av ett spirande ingenium. Boken äger för övrigt den undsetska episka bredden samtidigt som den är rik på träffande skildringar av det skiftande människogalleri, som omger bokens unga hjältinna.

M. v. K—w.

Ebba Theorin-Kolare: Evalöggen, Albert Bonniers förlag.

Stefan Zweig: Erasmus av Rotterdam, Alb. Bonniers förlag.

Hanna Rydh: Bland fornminnen och indianer, Bokförlaget Natur och Kultur.

Sigrid Undset: Elva år, P. A. Norstedt & Söners förlag.

Norrköpings Stuvlager
Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm.
Ingen butik. Inga omkostn. **DETTA ORSAKEN TILL VÅRA BILLIGA PRISER**

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets lantshålls- och trädgårdsskola, Apelryd, avslutades vinterkursen den 30 sistlidne mars. Avgående elever voro: Ebba Bonthron, Stockholm; Elsa Carlsson, Vallåkra, och Maja Cöster, Ekeby, Malmöhus län; Ebba De la Gardie, Wittskövle, och Alice Gustafsson, Ljungbyhed, Kristianstads län; Astrid Hellström, Jordholmen, Malmöhus län; Gunnilla Jensen, Hälsingborg; Anna-Lisa Johansson, Ängelholm; Irma Fischer, Simrishamn; Hanna Jönsson, Teckomatorp, Malmöhus län; Franciska Kennedy, Balsby, Ulla-Brita Körne, Kvidinge, och Sylvia Larsson, Kvidinge, Kristianstads län; Alice Olsson, Ramlösa brunn, Malmöhus län; Margit Olsson, Tommarp, Kristianstads län; Sonja Pettersson, Billesholms Gruva, Malmöhus län; Karin Sveding, Sölvesborg; Anna-Lisa Svensson, Tofta, Hallands län; Graziella Thott, Skabersjö, och Eva Tornerhjelms, Gunnarstorp, Malmöhus län; Elsa Tuveson, Tommarp, Kristianstads län; Ingrid Westerberg och Nanna Westerberg, Göteborg; Elisabeth Åkerhielm, Boden, Norrbottens län. Summa 24 ordinarie elever. Dessutom har under denna tid fyra extra elever längre eller kortare tid deltagit i undervisningen.

Från Fredrika-Bremer-Förbundets skola för kvinnlig yrkesutbildning, Stockholm, har den 8 juni utexaminerats från skolans Högre kurs följande yrkeslärarinnor i sömnad: Elsa Andersson, Solveig Appelqvist, Stockholm, Ulla Bruzelius, Lidingö, Ruth Bylund, Ingeborg Dehn, Anna-Maria Eriksson, Stockholm, Barbro Linde, Korsberga, Brita Lundström, Martha Nyren, Mathilda Persson, Maj Sällqvist, Vanja Ulfsten och Ada Wiberg, Stockholm.

Från skolans Lägre kurs, den tvååriga verkstadsskolan i klädsömnad, har samtidigt följande 19 elever utgått: Birgit Andersson, Lidingö, Ulla Andersson, Elsie Cambraeus, Stockholm, Anna-Stina Gillberg, Kville, Elisabeth Grill, Stocksund, Ulla Göransson, Stockholm, Ingrid Lagfors, Södertälje, Inga Lieberth, Ing-Marie Lilliehöök, Gun Linell, Brita Lundkvist, Viveka Magnet, Birgit Nilsson, May-Karin Nilsson, Stockholm, Lisa Pettersson, Tveta, Gerda Scheffer, Djursholm, Ulla Thermaenius, Örebro, Ingrid Waldén och May Wandel, Stockholm.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1935.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution har under innevarande år utdelat följande stipendier:

Från Donationsfonderna:

Fru Martina Bergman-Österbergs yrkesstipendiefond: 500:— kr. till Ingrid Eklundh för teaterstudier i utlandet; 500:— kr. till Elsa Kjederqvist för språkstudier i England; 500:— kr. till Margaretha Centervall för studier å sömnadsateljé i Wien; 500:— kr. till Ingeborg Sundberg för utbildning vid doktor Arvedssons gymnastiska institut; 500:— kr. till Anna-Lisa Tägtström för studier vid Veterinärhögskolan; 500:— kr. till Margit Holmgren för studier vid Tandläkare-Institutet; 500:— kr. till Gertrud Matz för språkpsykologiska studier i Tyskland; 400:— kr. till Birgit Grabe för studier för teol. kand. examen; 300:— kr. till Anna Brandt för kurs vid Falu folkskoleseminarium; 300:— kr. till Kerstin Wählstedt för studier vid Högre Konstindustriella skolan vid Tekniska skolan i Stockholm.

Martina Bergman-Österbergs fond för Svenska Kvinnor: 400:— kr. till Karin Stålfors för studier för fil. ämbetsexamen vid Stockholms Högskola.

Fru Sophie Silows fond: 200:— kr. till Ester von Porat för kurs vid Röda Korsets sjuksköterskeskola.

Ellen Fries fond: 250:— kr. till Britt-Louise Ericsson för studier vid Kungl. Musik konservatoriet.

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDETS skola för kvinnlig yrkesutbildning och

SYATELJÉ STOFF och STIL

flytta den 1 september till nya lokaler i huset Biblioteksgatan 12, 3 tr., hiss.

Filips

Konditoriet för alla

Var Ni än bor kunna vi tack vare våra välbelägna butiker snabbt betjäna Eder.

Ni blir alltid belåten med inköpen

FILIPS KONDITORI

Regeringsgatan 27—29. Best.-tel. 114511.
Norrullsgatan 10. " " 336294.

K. F. U. K.-Förbundets Hospits.

BIRGER JARLSGATAN 27 (Obs! Vid Engelbrektsplan)

Rekommenderas för längre eller kortare vistelse i Stockholm. — Tel. 11 07 25.

Johanna Kempes fond: 500:— kr. till Gerd Munthe och 500:— kr. till Hermine Andersson för medicinska studier.

Fröken Hilda Nilssons fond: 1.250:— kr. till Märta Ollén-Löfgren för medicinska studier.

Leijonhufvud-Adlersparreska fonden: 400:— kr. till Märta Leijonhufvud för språkstudier.

Johanna M. Hedéns fond: 400:— kr. till Carin Lindberg för kurs vid Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.

Georg Améens fond: 400:— kr. till Lisa Melander för studier i psykisk hälsovård.

Fria stipendier: 300:— kr. till Tina Månsson för kurs vid Fredrika-Bremer-Förbundets skola för kvinnlig yrkesutbildning och 200:— kr. till Maja Sennton för kurs vid Sophiahemmets sjuksköterskeskola.

Från Länsfonderna:

Stockholms stad: 440:— kr. till Elsa Magnusson för kurs vid Statens skolköksseminarium.

Stockholms län: 375:— kr. till Margit Ljunggren för kurs vid Högre Konstindustriella skolan vid Tekniska skolan i Stockholm.

Norrbottens län: 380:— kr. till Ann-Louise Holmgren för historiska studier vid Göteborgs Högskola.

Västerbottens län: 275:— kr. till Margit Blixt för kurs vid Högre Konstindustriella skolan vid Tekniska skolan i Stockholm; 275:— kr. till Edith Johansson för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola samt från fröken Ebba de Laval's fond 400:— kr. till Hjördis Lästadius för kurs vid Tekniska skolan i Stockholm.

Västernorrlands län: 215:— kr. till Nanna Sjöström för kurs vid Barnmorskeläroanstalten i Göteborg och 215:— kr. till Britt-Marie Löfqvist för kurs vid husmoderskola.

Jämtlands län: 325:— kr. till Märta Agerberg för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Gävleborgs län: 210:— kr. till Märta Burman för kurs vid Umeå folkskoleseminarium.

Kopparbergs län: 270:— kr. till Ester Norling för kurs vid Sophiahemmets sjuksköterskeskola.

Värmlands län: 250:— kr. till Elsa Nordanskog för kurs vid Röda Korsets sjuksköterskeskola.

Uppsala län: 420:— kr. till Dagmar Jacobson för kurs vid Folkskoleseminariet i Stockholm.

Örebro län: 270:— kr. till Ellen Ånberg för studier vid Kungl. Musikkonserveriet.

Södermanlands län: 350:— kr. till Elwie Rådén för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola; 350:— kr. till Gertrud Christensson för kurs vid folkskoleseminarium och 370:— kr. till Maja-Stina Forslund för akademiska studier.

Västmanlands län: 240:— kr. till Ragnhild Åsvald för kurs vid folkskoleseminarium.

Östergötlands län: 600:— kr. till Lena Holmqvist för kurs vid Högre lärarinneseminariet.

Skaraborgs län: 480:— kr. till Anna-Lisa Andersson för kurs vid Fredrika-Bremer-Förbundets lanthushållningsseminarium vid Rimfors och 600:— kr. till Solveig Ekelöf för studier vid universitet eller högskola.

Älvsborgs län: 300:— kr. till Lisa Larsson för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Göteborgs och Bohus län: 425:— kr. till Annie Johansson för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet och 425:— kr. till Ingrid Svensson för kurs vid Högre lärarinneseminariet.

Gotlands län: 290:— kr. till Vera Jacobson för kurs vid lärarinneseminarium.

Kalmar län: 275:— kr. till Alice Clæsson för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet.

Kronobergs län: länsfonden: 290:— kr. till Anne-Mari Larsson för kurs

HUSMODERSKURS

börjar 15 juli, 1 sept., 1 okt. Fullständig utbildning (även i vävning och sömnad). Statsstipendier. Begär kostnadsfritt prospect. *VÄVLÄRARINNE-* och *Vävkurser*, *Sykurser* börja 24 aug. KATRINEHOLMS ENSKILDA LÄROVERK. (Husmodersavdelningen.)

för utbildning av ekonomiföreståndarinna vid högre anstalt; Elfvingska fonden: 210:— kr. till Greta Stenberg för medicinska studier vid Lunds universitet; Nanny von Baumgartens fond: 215:— kr. till Ellen Nilsson för kurs vid Barnmorskeläroanstalt; 215:— kr. till Greta Hallengren för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola och 210:— kr. till Astrid Karlsson för kurs vid folkskoleseminarium.

Jönköpings län: 245:— kr. till Märta Wändahl för studier för fil. kand. examen.

Kristianstads län: 365:— kr. till Camilla Rasmussen för studier vid Kungl. Musikkonservatoriet.

Blekinge län: 270:— kr. till Valborg Augustinsson för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet.

Hallands län: 240:— kr. till Anna-Lisa Johansson för musikstudier.

Malmöhus län: 200:— kr. till Dyveke Trägårdh för kurs i barnavård och sjukvård vid Allmänna Barnsjukhuset, Norrtull; 250:— kr. till Maja-Lisa Segring för kurs vid Statens skolköksseminarium; 150:— kr. till Anna Björklund för kurs vid Ateneums skolköksseminarium för utbildning till tvättföreståndarinna; 130:— kr. till Inga Carlsson för kurs vid Högre Konstindustriella skolan vid Tekniska skolan i Stockholm; 150:— kr. till Inez Persson för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet; 100:— kr. till Madeleine Ramsay för kurs vid Slagsta sinnesslölarinnese-minarium; 150:— kr. till Greta Lanthén för kurs vid Södra Sveriges sjuksköterskehems sjuksköterskeskola; 150:— kr. till Margareta Lidén för studier vid filosofiska fakulteten i Lund; 100:— kr. till Ingeborg Christiansdotter för studier för organistexamen och 150:— kr. till Eva Thysell för kurs vid Fröbelinstitutet i Norrköping.

Nya förbundsmedlemmar

Borås: fru Hans B. Andersson, fru Inga Bäckström, fru Ragnhild Fagerlind, fröken Elsa Hellström, fröken Nanny Königsson, fru Gunvor Nygren, fru Karin Odin, fru Edith Pelin, fru Greta Rix, fru Elin Settergren, fru Inga Söderberg, fröken Elin Uhr.

Båstad: fru Agnes Karlsson, fru Lindén, Malen, fru Hugo Nilsson, fröken Märtha Nilsson, fru Petersén, Malen, fru Kerstin Pettersson.

Gävle: fröken Gun Brehmer, fru Sigrid Larsson, fru Eugenia Östling-Berg.

Göteborg fröken Kerstin Ericson.

Halmstad: fröken Sigrid Bengtsson, fröken Calla Jeppson, fru Anna Nilsson, fru Greta Wieslander, grevinnan J. von Zeolitz-Trützschler.

Jönköping: fru Berta Bergin, Gränna, fru Alice Bruun, doktor Cavalli-Björkman, fru Märta Graab, fru Nyström, fru Berta Warberg, fru Elsa Åhgren.

Karlskrona: fröken Ida Appelberg, fröken Vera Gadh, fru Stina Jedeur-Palmgren, fru Millan Lindqvist, fröken Elsa Malmberg, fru Lilly Malmström, Ronneby, fru Naima Winqvist, fru Ethel Åberg.

Kristianstad: fröken Emelie Göranson.

Linköping: fröken Kerstin Agrell, fröken Brita Bergström, fröken Elisabeth Björklund, fru Ebba Bååth-Petersson, fru Inga Cassel-Åkerblom, fröken Edit Galin, fröken Elsa Hansson, syster Margit Ljunggren, fru Ingrid Norinder, fru Anna Svensson, syster Annie Svensson, fröken Kerstin Wellin.

Lund: fru Karin Bergman, fru Anna Falk, fru Märta Lindau, fru Elisabeth Malmros, fru Marie Louise Segerstedt, fru Anna Sjövall, fru Mia Stagne.

Malmö: fru Gertrud Malmberg, fru Diddi Wallér.

Nyköping: fröken Ellen Michelsen, Oxelösund, fru Elin Söderlund.

Stockholm: fröken Gerda Berger, advokat Sonja Branting-Westerståhl, fru Anna Dahlström, fru Ingeborg Hjort, fru

Lision Modesalong för damhattar

Nybrogatan 14 Tel. 62 23 79
Innehavarinna fröken Lisa Johansson, som förut under många år förestått NK:s damhattavdelning och alltså har stor erfarenhet inom branschen.

KRANSAR

Gunnar Spångberg

67 48 30. Birgerjarlsgatan 12. 61 23 45.
Stockholm.

F.-B.-F.-kretsarna.

Boråskretsen höll sitt årsmöte den 11 febr., och i samband därmed visades filmen "Dit vi hunnit" å Röda Kvarn. De högre klasserna av den kvinnliga skolungdomen hade inbjudits till föreställningen. Efter valen avtackades å kretsens vägnar den avgående ordf., fru Leonore Odencrants, av rektor Valborg Carlström.

Den 27 febr. hölls en diskussionsafton med ämnet Befolkningsfrågan. Inledare voro dr Walter Risinger och dr Elin Odencrants.

Tillsammans med andra kvinnoföreningar anordnade kretsen den 12 mars ett föredrag av fröken Kerstin Hesselgren över ämnet "Genève som medelpunkt för världens intresse". Till det synnerligen intressanta och lärrika föredraget hade även allmänheten inbjudits.

Båstads kretsen hade den 23 febr. kretsmöte, varvid fröken Härstedt höll ett mycket intressant föredrag över arbetet vid Apelrydskolan.

Den 28 mars voro medlemmarna åter samlade, och i anslutning till de genom förbundsstyrelsens försorg utfärdade skriftliga föredragen ang. befolkningsproblemet diskuterades denna fråga.

Gävlekretsen sammanträdde den 3 april, varvid befolkningsutvecklingen och

Barbro Kronlund, fru Anna Lindstedt, arkitekt Ingeborg Waern-Bugge, fru Anna Wawrinsky, fru Elin Wikland.

Strängnäs: fröken Augusta Hedberg.

Sundsvall: fröken Margit Holmvall, fru Gerda Lundström.

Visby: fröken Elisabeth Bachér, fru Ingrid Pfeiffer.

Örebro: fru Berta Björk, fru Judith Ekström.

befolkningsproblemen blevo föremål för en livlig diskussion. Därefter följde samkväm. Försäljning av tombolalotter till förmån för länets stipendiefond och för kretsens arbete anordnades.

Gävlekretsens studie- och diskussionsklubb har haft 24 anmälda deltagare. Följande föredrag och diskussioner ha förekommit: Mötes- och valteknik, inledare fru Hedvig Törjeson. Diskussion: Nativitetsfrågan. Fattigvården förr och nu: inledare fröken Magda Lundblad. Diskussion: Radio. Hur fattigvårdsarbetet utföres i Gävle, inledare fröken Magda Lundblad. Diskussion: Fattigvårdsfrågor. Om centraliseringen av den samhälleliga hjälpverksamheten, inledare fröken Sara Brehmer. Diskussion: Frågor i samband med föredraget. Besök å fattigvårdens ålderdomshem och sjukhem.

Ledare av klubben ha varit fru Hedvig Törjeson och fröken Ingrid Rosendahl.

Den 29 april höll fru Alma Velander-Philips föredrag i kretsen om: Det gamla Italien och det nya.

Halmstads kretsen hade den 14 mars den stora glädjen att få höra fröken Kerstin Hesselgren tala om Arbetet och vila, några råd för vardagslivets psykiska hygien. Efter tesupén talade pastor Henry Roser från Paris, generalsekreterare i Internationella försörningsförbundet, över ämnet "En värld på väg mot sin undergång — Ges det någon räddning?" Föredraget tolkades till svenska av fröken Agnes Melander.

Kretsen samlades den 31 maj till sin traditionella vårfest på Norre Katt. Den formades till en avskedsfest för landshövdingens grevinnan Mörner, som åtog sig ordförandeskapet, då kretsen 1923 bildades och under sex år beklädde posten. Det blev tal, överlämnande av minnesgåva och ett omväxlande underhållningsprogram.

Sörmans Thé

uppskattas av alla fin-smakare.
Endast en kvalitet.
Den bästa

1/4 kg. blyförpackningar
Kr. 4.—

Sörmans

vid Stureplan
STOCKHOLM

Hälsingborgskretsen hade den 15 mars lyckats som föredragshållare få fröken Kerstin Hesselgren, som höll ett synnerligen intressant föredrag om "Nationernas förbunds sociala uppgifter".

Den 29 mars hade kretsen tillsammans med Nordvästra Skånes Pedagogiska Sällskap anordnat en föredragsafton, varvid ärkebiskopinnan A. Söderblom inför ett fullsatt, andäktigt lyssnande auditorium talade om "Psalmboken, vår kyrkas eumeniska bok". Efter föredraget sjöngs ärkebiskop Söderbloms psalm 525, varefter dr A. Gierow framförde åhörarnas tack och hyllning.

Den 13 april uppförde amatörer ur Dam-sällskapet till förmån för F.-B.-F:s Hälsingborgskrets' hyresfond, en sång- och en talpjäs, som livligt senterades.

Jönköpingskretsen höll årsmöte den 18 mars. De styrelseledamöter, som voro i tur att avgå, omvaldes. Efter fru Signe Sörensen och fru Märta Strömbom, vilka undanbett sig återval, nyvaldes syster Agda Andersson och fröken Mia Rosander.

Till kretsens representanter i Jönköpings läns stipendienämnd för 5-årsperioden 1935—1940 utsågos fru Kerstin Bendz, fröknar Karin Wernquist, Ellen Schånberg och Gertrud Sjöberg.

Efter förhandlingarna uppläste fröken Karin Wernquist fru Elisif Theéls föredrag över ämnet: "Befolkningsproblemets sociala sida". Efteråt följde samkväm.

Kretsen hade den 22 mars tillsammans med stadens övriga kvinnoföreningar, anordnat ett offentligt föredrag. Det hölls av fröken Kerstin Hesselgren, som talade om "Nationernas förbunds sociala uppgifter". Det intressanta föredraget mottogs med livligt bifall. Efteråt följde samkväm.

Karlstadskretsen hade årsmöte den 25 april för sista gången under fru Gerda Hellbergs ordförandeskap. Samtliga styrelseledamöter omvaldes utom fru Hell-

berg, som av hälsoskäl undanbett sig återval. Fru Greta Bergqvist invaldes i styrelsen, som nu har följande sammansättning: Fru Nancy Gardell (ordf.), lektor Karin Ringenson (v. ordf.), fru Elsa Lovén (sekr.), rektor Edit Ahrenlöf, doktor Hilma Örström, ordinarie, samt fru Iris Dahl (kassör) och fru Greta Bergqvist, suppleanter. I stället för de avgående revisorerna valdes fröken Maja Schyllander och fru Ingrid Bergström. Revisorsuppleanterna omvaldes. Till kretsens representanter vid förbundets allmänna årsmöte utsågos fru ar Lovén, Gustawer, Bergqvist, Gräslund och fröken Samzelius.

Efter förhandlingarna följde ett anförande av fru Hellberg, vilket blev en återblick på kvinnans ställning i samhället samt en allvarlig maning till nutidens kvinna att göra en insats.

Detta årsmöte blev en avskedsfest för fru Hellberg, som beklätt ordförandeposten i kretsen alltsedan den skapades för 12 år sedan. Hon har varit en oförliknelig ordf. med sällsynt förmåga att samla och ena, och tomrummet blir stort. Styrelsens varma tack frambars av fru Gardell, som i sitt tal meddelade, att kretsen valt fru Hellberg till sin hedersordf. Sist följde supé och samkväm.

Karlskronakretsen hade den 21 mars besök av fröken Kerstin Hesselgren, som vid ett talrikt besökt kretssammanträde i Frimurarhotellets festvåning talade om: Befolkningsfrågan ur kvinnosynpunkt. Det intressanta föredraget åhördes med livligaste intresse.

Därpå följde tesupé och samkväm med sång, musik och recitation.

Kristianstadskretsen hade den 21 maj anordnat utfärd för sina medlemmar. Därvid besöktes Ovesholms slott, vars dyrbara tavel- och silversamlingar demonstrerades av fröken Hamilton.

HERBA

4 olika blandningar

Konstgödselblandning för trädgård, växthus och krukväxter

A.-B. Nitrogenium, Stockholm O

När allt beskådats och slottets gästfria ägarinna avtackats, styrdes färden till Hanöbuktens blå böljor, varefter man begav sig till Kungagraven i Kivik. En studie av den gamla graven blev en värdig avslutning av en lärorik och angenäm dag. Läroverksadjunkt Birgit Sjövall ledde besökarna skickligt och älskvärt genom forntidens sekler.

Linköpingskretsen hade anordnat ett talrikt besökt möte, varvid fru Eva Hanzén inledde med ett föredrag "Ett arv som förpliktar". Förf. Hagar Olsson talade därefter över ämnet "Kämpande kvinnlighet", ett föredrag, som mottogs med livligt intresse och åtföljdes av diskussion. Efteråt vidtogs samkväm.

Lundakretsen hade den 19 mars sammanträde. Till mötet hade inbjudits stadens övriga kvinnoföreningar, vilka talrikt mött upp.

Fröken Kerstin Hesselgren talade därvid om: Några drag ur yrkesinspektionens arbete. Det sakligt upplysande föredraget, som präglades av fröken Hesselgrens älskvarda humor, hälsades av det intresserade auditoriet med ihållande applåder.

Den 28 april hölls i Lund s. k. kretsstyrelsemöte av ombud från icke mindre än elva F.-B.-F.-kretsar, nämligen: Varberg, Halmstad, Båstad, Hälsingborg, Landskrona, Svalöv, Malmö, Ystad, Kristianstad, Karlskrona, Ljungby (Sunnerbokretsen) och Lund, och antalet deltagare uppgick till ett sextiotal.

Därvid förekommo föredrag och diskussioner över följande ämnen:

- 1) Sociala hjälpåtgärder till stöd för barnafödelskor och familjer med barn. Inl. fru A. Gierow, Hälsingborg.
- 2) Front mot brottmålsreportage i pressen. Inl. fru E. Sjövall, Kristianstad.
- 3) Nutidskrav på kvinnorörelsen — några synpunkter. Inl. fru E. Lutteman, Lund.
- 4) Gemensam arbetsplan för F.-B.-F.-kretsarna. Inl. fru T. Petré, Lund.

Mötet avslöts med gemensam middag på Grand Hotell.

Mariestadskretsen hade den 6 maj allmänt sammanträde och samkväm.

Tre olika utredningar i befolkningsfrågan föredrogs av fru Olga Harris, varefter följde diskussion.

Den 13 maj hade kretsens medlemmar beretts tillfälle att bese dels Mariestads Triåfabrik och tillverkningsenheten där och dels Skaraborgs läns lantmäns Centralförenings stora silos-magasin.

Norrköpingskretsen samlades d. 21 mars till terminens sista diskussionsaf-ton under ordförandeskap av v. ordf., rektor Anna Edmar. Överläggningsämnet het-te "Samarbete mellan skola och hem" och inleddes av fru Kerstin Wichman med ett anförande, rikt på synpunkter och uppslag. Den följande diskussionen blev mycket livlig. Dessa diskussionsaftnar ha högt uppskattats av kretsen — den sista icke minst — och antalet deltagare vid desamma har varit glädjande stort.

Den 27 maj hade kretsen anordnat sedvanligt vårsamkväm i form av en utflykt till Getå pensionat. Sång, musik, recitation utfyllde det omväxlande programmet. Redogörelse lämnades för de avslutade kurserna och med tacksamhet mottogs en inbjudan från Linköpingskretsen till ett sammanträffande i Linköping instundande höst. Efter förhandlingarna gemensam supé.

Nyköpingskretsen höll d. 8 april sitt sista sammanträde för våren, varvid dr Gulli Ivarsson-Pauli höll ett intressant och belysande föredrag i befolkningsfrågan, följt av diskussion. Kvällen avslutades med samkväm.

Strängnäs-kretsen hade i slutet av febr. anordnat en kurs i råkost. Kursen, ledd av föreståndarinnan vid Benninge lant-hushållsskola, hade lockat ett 50-tal deltagare samt rönt livligt erkännande.

Den 20 mars var årsmöte. Den avgående styrelsen omvaldes, likaså dess suppleanter med undantag av fru Gerda Wranke, som undanbett sig återval. I hennes ställe valdes fröken Siri Palmqvist. Re-

F.-B.-F:s årsmöte äger, som tidigare meddelats, rum i Östersund å Hov den 18 och 19 juni. Referat över mötet kommer att inflyta i Herthas septembernummer.

visorer blevo fröken Linnea Roosvall och fru Signe Nordström.

Därefter lämnade fru Inga Rosenqvist en livfull och intressant skildring av jubileumsmötet i Stockholm, varefter hon redogjorde för den Björnlundska donationen och förbundsstyrelsens åtgärder med anledning därav.

Den 3 april hade kretsen anordnat en bussutflykt till Eskilstuna med där pågående utställning av damastvävnader och hemslöjd som mål. Under uppehållet där höll fröken Thorman ett intressant föredrag om damastvävnadens historia.

Stockholmskretsen sammanträdde den 6 maj på Årsta, varvid förf. fil. lic. Sven Stolpe talade över ämnet "Diktaren och verkligheten".

Sundsvallskretsen sammanträdde d. 8 april, varvid fru Mix Braathen höll ett synnerligen intressant föredrag om "Kvinnans rättsliga ställning" och ett par föredrag i befolkningsfrågan upplästes.

Den 20 maj samlades man åter till möte. Fröken Harriet Kinch höll därvid ett mycket instruktivt föredrag över ämnet "Något om barnavård".

Tomelillakretsen sammanträdde å Stora Hotellet den 25 april. Fabriksinspektören i Köpenhamn, fru Kirsten Gloerfelt-Tarp, höll föredrag över ämnet: Kvinnan i tredje riket. Samkväm var anordnat efter föredraget.

Kretsen hade vidare anordnat offentligt föredrag den 18 mars å Realskolans hörsal, som till sista plats var fullsatt. Även medlemmarna i Ystadskretsen voro inbjudna. Fröken Kerstin Hesselgren redogjorde för Befolkningsfrågan ur kvinnosynpunkt. Efter föredraget var samkväm med sång och musik för medlemmarna från Ystad- och Tomelillakretsarna å Stora Hotellet.

Uddevallskretsen sammanträdde d. 29 mars på Stadshotellet, varvid kretsstadgar antogs. Till revisorer valdes fröknar Mia Olsson och Ellen Westergren och till suppl. frk Anne-Marie Lundell. Att representera kretsen vid årsmötet utsågos fröknar Mia Olsson och Göta Månsson med

frk Signe Lindström som suppl. Efter förhandlingarna höll fru E. Busck ett kort föredrag: Levnadsteckning över Fredrika Bremer.

Umeåkretsen höll den 19 mars ett talrikt besökt årsmöte på Frimurareklubben. Den förutvarande styrelsen omvaldes med undantag för fru Gurli Forsberg och fröken Anna Hörnell, som båda avsågt sig förnyat uppdrag. I deras ställe invaldes fru Tyra Rosén och fru Lilly Torén.

Ordf. lektor Siri Hallström uttalade ett varmt tack till fröken Hörnell för hennes gagnarika verksamhet som sekreterare under 13 år, samt föreslog att välja henne till kretsens hedersledamot, vilket väckte stort bifall.

I fru Gillbergs ställe valdes till revisor fröken Alfhild Markow och i hennes ställe till suppleant fru Österlund.

Efter förhandlingarna höll fru Ingegerd Henschen-Ingvar ett intressant föredrag om "Svenska möbler och heminredningstyper", belyst av vackra skioptikonbilder. Samkvämet avslutades med tesupé.

Kretsen hade d. 27 april—7 maj ordnat en möbelutställning, representerande möbelkonstens utveckling fr. o. m. renässansen fram till vår tid. Utställningen väckte stort intresse.

Visbykretsen hade sitt årsmöte den 3 april. Den gamla styrelsen omvaldes. Till ombud vid förbundets årsmöte i Östersund utsågs rektor Märta Westman.

Efter mötesförhandlingarna vidtog diskussion om "Kvinnor i yrkesarbete" med inledningsföredrag av tandläkaren Nanna Eriksson och barnmorskan Hanna Nilsson.

Årsmötet föregicks av offentligt visande av F.-B.-F:s film "Dit vi hunnit" och aftonen avslutades med tesupé.

Ystadskretsen hade den 2 april kretsmöte på Hotell Continental. Inbjudan hade utsänts till Ystads Moderata Kvinnoklubb, Ystadsavdelningen av Svenska Kvinnors Vänsterförbund och Socialdemokratiska Kvinnoklubben. De tre av förbundet utsända föredragen belysande Befolkningsfrågan upplästes, och en rätt livlig diskussion utspann sig.

Mötet avslutades med samkväm.

U T I F R A N .

48 timmars arbetsvecka kräves av de norska sjuksköterskorna, som också önska komma in under arbetarskyddslagens bestämmelser, så som de utformats i en proposition av i år. I en resolution till stortinget påvisa de sin oproportionerligt långa arbetstid — 55—80 timmar pr vecka — vilken gett anledning till ett mindre tillfredsställande hälsotillstånd inom den norska sjuksköterskekåren, framhålles det i "Norges Kvinder".

Englands kvinnliga representant vid nedrustningskonferensen i Genève, Mrs Corbett Ashby, har frånträtt sitt uppdrag sedan den engelska vita boken om "rikets nödvändiga nya rustningar" offentliggjorts.

Storbritannien har fått sin första kvinnliga fängelseinspektör, utnämnd efter hänvändelse från brittiska kvinnornas nationalråd.

Frankrike, som ännu ej öppnat alla banor för kvinnor, räknar i alla fall 8 milj. kvinnliga yrkesutövare.

I Ungern äro de kvinnliga anställdas löner betydligt lägre än de manligas. — Endast 10 % av studenterna äro kvinnliga.

För första gången har en kvinna utnämnts till ordinarie professor i Warschau. Ämnet är etnografi.

I Ryssland lär en kvinna vara folkkommisarie för finanserna, likaså lär den nyutnämnde guvernören i Sibirien vara kvinnlig.

Efter avlagt flygprov ha 65 ryskor utnämnts till militärflygare. Dessutom ha 40 kvinnor utbildats till observatörer. Vid de ryska flygarnas skyttetävlingar i Moskva blev en fru Ivanova, som redan innehar kaptens rang i luftflottan, nr 1 i bombkast-

Östersundskretsen hade den 21 mars sammankomst å Hov, varvid fru Ruth Hasselberg höll ett sakligt och intressant föredrag betitlat "Judiska påsk seder". Vid supén som därpå följde meddelade ordf. fröken Ljunggren kretsens medlemmar programmet för förbundets årsmöte därstädes den 18—19 juni.

HERTHAS redaktionskommitté består, förutom av tidskriftens redaktör, av: Karin Fjällbäck-Holmgren Ida von Plomgren och Axianne Thorstenson.

ning. Enligt meddelande från Moskva skall man upprätta en kvinnornas luftbrigad med en kvinnlig general ur röda armén som ledare.

Föga smickrande för kvinnlig fredsvilja!

Polens kvinnliga poliser — hittills ha ett 60-tal utbildats i yrket — ha samma utbildning, arbete, befogenhet och befordringsmöjligheter som de manliga kollegerna.

Sverige har tydligen en hel del att lära av Polen!

Den kvinnliga Sherlock Holmes är den benämning, man gett den berömda österrikiska kriminalisten Ebba Johannsen.

Till medlem av Tribunal de Commerce i Nice har utsetts M:lle Sylvia Olivier.

"Låt oss arbeta på att ej likna männen", yttrade lady Astor i ett temperamentsfullt anförande vid Stambulkongressen. "För övrigt måste jag bekänna, att ju mer jag lär känna männen, ju mindre önskar jag imitera dem." (Munterhet.) Hon fortsatte, på tal om nationalitetskänslan: "— — — Vi skall lära våra barn — jag har själv fått 6 stycken — ja, jag nämner det bara för ordningens skull — att det är tusen gånger bättre att *leva* för sitt land än att *dö* för det — — —"

FÖRBUNDSMEDLEMMAR!

Framhåll vid medlemsvärning vad F.-B.-F. betytt för landets kvinnor under olika tidsskeden, hur det måttfullt kämpat och alltjämt kämpar för en rättvisare ställning åt kvinnorna i hemmet, samhället och på arbetsmarknaden! Påpeka, vilken ringa kostnad ett medlemskap medför!

Hur bo? har professor Gregor Paulsson kallat sin på Kooperativa förbundets bokförlag utkomna bok, i vilken han säger många kloka och orienterande ord om den moderna smakriktningen. Han gör intressanta jämförelser mellan äldre och nyare bostadsplaner, mellan gamla och nya möbler och ger oss åtskilliga synpunkter inte bara rörande bostadsstandardens psykologi, som ett kapitel heter, utan i bostadens psykologi överhuvudtaget. Hur man sedan önskar anamma dessa i underhållande och populär stil hållna resonemang, det beror på vars och ens inställning till något så aktuellt som våra dagars bostadsfråga.

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET**. Redaktör: *Margareta von Konow*.

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt eller i bokhandel*. Pris för postuppl.: 1/1 år kr. 4:50, 1/2 år kr. 2:50. Lösnummer 45 öre. *Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan, Stockholm*. Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3*. Telefon: 20 48 50. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag*. Telefon: 10 27 62.

Språkkursen i Visby

1—27 juli. Andra sommaren.

Kurser i tyska, engelska och franska. Medverkande Fräulein Grete Lichtwerk, M:me Jeanne-Antoinette Lamay-Norberg, Mr. B. Norbelie. Goda referenser från deltagare i förra årets kurs. Billig inackordering. Bad. Utflykter. Rabatt på resan till och från Visby. Prospekt och närmare upplysningar genom undertecknad under adress Falugatan 9, Stockholm. Tel. 32 14 80 (4—6 e. m.)

HELGO LINDSTRÖM, fil. mag., lär. vid Vasa Realskola o. Stockholms Borgarskola.

Vaksamhets Byrå

Klarabergsgatan 48, 2 tr.
Telefon 21 32 07. 20 48 50.
Mottagningstid 2—4 e. m.

Fredrika-Bremer-
Förbundets
sjuksköterskebyråer:

i Stockholm, Smålandsgatan 20. Tel. 10 68 98.

i Göteborg, Vasa Kyrkogata 5. Tel. 361 87.

i Umeå, Centrallasarettet.

i Linköping, Nygatan 42. Tel. 8 06.

i Jönköping, Kjellbergska Stiftelsen, Rosenlund. Tel. 21 37.

i Västerås, Centrallasarettet.

i Falun, Högbo Central-sanatorium. Tel. Namnanrop.

i Sundsvall, Lasarettet.

i Karlstad, Centrallasarettet.

i Östersund, Centrallasarettet.

Byråerna mottaga sjukbud hela dagarna, per telefon även nattetid.